

Az ítélőtábla a Budapesti 384. Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r., II.r., kk.III.r., kkIV.r. felpereseknek** dr. Homonnai Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében - melybe alperes pernyertessége előmozdítása érdekében a Bebesi Ügyvédi Iroda által képviselt **Alperesi beavatkozó** beavatkozott - a Tatabányai Törvényszék 2015. október 27. napján kelt 9.P.21.928/2009/99. számú ítéletével szemben, a felperes által 105., az alperes által 103. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán, valamint az ideegyesített, ugyanezen felek között, a Tatabányai Törvényszék 2015. december 30. napján kelt, 9.P.20.409/2015/3. számú kiegészítő ítélete ellen az alperes által 4. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az alperes által 15 napon belül fizetendő nemvagyoni kártérítés összegét az I.r. felperes javára 4.000.000.-(Négymillió) forintra, a II. r. felperes javára 2.000.000.-(Kettőmillió) forintra, a III. r. felperes javára 5.000.000.-(Ötmillió) forintra, és ezen összegeknek az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira felemeli, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül nemvagyoni kártérítés jogcímén fizessen meg a IV. r. felperes javára 1.000.000.-(Egymillió) forintot és ezen összegnek 2008. december 18. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Az ítélőtábla az alperes által az I. r. felperesnek 15 napon belül fizetendő vagyoni kártérítés összegét 6.752.143.-(Hatmillió-hétszázötvenkettőezer-egyszáznegyvenhárom) forintra és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira, míg a 2015. november 1. napjától minden hónap 10. napjáig esedékesen fizetendő járadék összegét havi 74.154.-(Hetvennégyezer-egyszázötvennégy) forintra leszállítja.

Az ítélőtábla a II. r. felperest 50.000.-(Ötvenezer) forint, a III. r. felperest 173.600.-(Egyszázhetvenháromezer-hatszáz) forint, a IV. r. felperest 100.000.-(Egyszázezer) forint elsőfokú perköltség alperes részére való megfizetésére kötelezi 15 napon belül. Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperes javára 195.000.-(Egyszázkilencvenötezer) forint elsőfokú perköltséget.

Az I. r. felperes 409.100.-(Négyszázkilencezer-egyszáz) forint, a II. r. felperes 180.000.-(Egyszáznyolcvanezer) forint, a III. r. felperes 537.600.-(Ötszázharminchétezer-hatszáz) forint, a IV. r. felperes 180.000.-(Egyszáznyolcvanezer) forint le nem rótt kereseti illeték megfizetésére köteles az állam javára, külön felhívásra, 1.179.000.-(Egymillió-egyszázhetvenkilencezer) forint le nem rótt illeték az állam terhén marad.

A Magyar Állam javára, az illetékügyben eljáró hatóság felhívására az I. r. felperes 390.000.-(Háromszázkilencvenezer) forint, a II. r. felperes 159.600.-(Egyszázötvenkilencezer-hatszáz) forint, a III. r. felperes 320.300.-(Háromszázhúszezer-háromszáz) forint, a IV. r. felperes 160.000.-(Egyszázhatvanezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére köteles.

1.571.800.-(Egymillió-ötszázhetvenegyezer-nyolcszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Kötelezi az ítélet az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 152.430.-(Egyszázötvenkettőezer-négyszázharminc) forint, a III. r. felperesnek 24.780.-(Huszonnégyezer-hétszáznyolcvan) forint másodfokú perköltséget, a IV. r. felperes pedig 15 napon belül az alperesnek fizessen meg 25.000.-(Huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A Tatabányai Törvényszék a fellebbezéssel támadott, kiegészített ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül vagyoni kártérítés címén fizessen meg az I. r. felperesnek 8.543.087.-Ft-ot és ennek 2011. július 3. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 2015. november 1. napjától minden hónap 10. napjáig esedékesen havi 92.904.-Ft járadékot.

A törvényszék kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül nemvagyoni kártérítés címén fizessen meg az I. r. felperesnek 500.000.-Ft-ot, a II. r. felperesnek 500.000.-Ft-ot, a III. r. felperesnek 4.062.500.-Ft-ot, valamint mindhárom felperes vonatkozásában a megállapított nemvagyoni kártérítés összege után 2008. december 18. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamatot.

A törvényes mértékű késedelmi kamat 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat, mely a késedelemmel érintett félév teljes időszakára irányadó; 2013. július 1. napjától a törvényes mértékű késedelmi kamat a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat, amely az adott naptári félév teljes idejére irányadó.

Az elsőfokú bíróság az I, II, III. r. felperesek ezt meghaladó, valamint a IV. r. felperes kereseti kérelmét elutasította.

A törvényszék kötelezte az I. r. felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak felhívásra 346.762.-Ft feljegyzett eljárási illetéket.

Kötelezte a II. r. felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 185.487.-Ft feljegyzett eljárási illetéket, míg a III. r. felperest 519.363.-Ft, a IV. r. felperest 148.389.-Ft feljegyzett eljárási illeték állam javára való megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy 300.000.-Ft feljegyzett eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad.

Rendelkezett, hogy a felek az ezt meghaladó perköltségeiket maguk viselik.

Megállapította, hogy az alperest az I. r. felperes javára havi 92.904.-Ft járadék megfizetésére kötelező rendelkezés az ítélettel szembeni fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

Az ítéletének indokolása szerint az I. és II. r. felperesek élettársi kapcsolatából 2008. december 18. napján - a jobb oldali karidegfonat sérülés következtében - a jobb kar bénulásával született meg gyermekük, a III. r. felperes.

A IV. r. felperes az I. r. felperes első házasságából 1998-ban született egészséges gyermek.

A III. r. felperes a trauma következtében több műtéten, köztük 6 hónapos korában idegfonat implantáción esett át. Születésétől kezdődően folyamatosan, rendszeres kezeléseken, gyógytornán, úszáson, elektromos terápián, Dévény-módszerrel végzett terápián, fejlesztéseken vett részt, amelyek mellett is mozgásfejlődése jelentősen megkésett, jobb vállát érintően erősen korlátozott.

A III.r. felperes jobb karja petyhüdt tónusú, a jobb válla csapott, jobb keze deformált, az ujjakat, csuklót mozgatni nem tudja. Az alkarját 45 fokos szögig, vállban vízszintesig tudja emelni. Emelés, rotációs mozgás nem kivitelezhető.

Mindkét oldalon a térdizületek és a sarokcsontok is valgus állásban vannak. Az achilles ín kötött, egyebekben a végtagok alakilag és funkcionálisan épek. Jobb felső végtagi saját reflexeket érintő kivételektől eltekintve, egyéb idegrendszeri eltérés nem tapasztalható.

A koponyája kissé aránytalan, jobb oldalon fali-tarkótáji ferdefejűség áll fenn balra irányuló kényszertartással. Jobb vállát kissé csapottan tartja következményes S alakú gerincoszlopi görbülettel.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a III. r. felperes egészségi állapota végállapot, abban lényeges javulás nem várható.

A testi fogyatékoságából eredően önálló, teljes értékű életet élni nem tud, az életvitelében segítségre, folyamatos felügyeletre szorul. Az állapota az óvodás kor megkezdéséig napi 4 órás, azt követően napi 2 órás ápolást, gondozást, és fokozott felügyeletet tesz szükségessé. Tömegközlekedési eszközt biztonságosan használni nem képes, ezért szállításához személygépkocsi igénybevétele indokolt.

Az állapota szinten tartásához a gyógy-úszás, a mozgásfejlesztő kezelés, gyógy-lovaglás, gyógytorna, fizioterápiás kezelések igénybevétele továbbra sem mellőzhető.

A III. r. felperesnél negatív irányú pszichés elváltozás nem tapasztalható, állapotát elfogadta, énképe pozitív, nyitott, közvetlen fiúgyermek.

Az I.r. felperes - a III. r. felperes édesanyja - egyműszakos munkarendben napi 6 órától 14 óráig dolgozik.

Sérült gyermeke ellátásának fizikális és pszichés terhei elsősorban rá hárulnak, noha ebben a szülei és lánya, a IV. r. felperes is segítséget nyújt. A **"Település 1"A"** Rendelő havi rendszerességű iránymutatásai alapján a gyermekkel napi másfél - két óra gyógytornát végez. Félévente **"Település"2n**, illetve **"Település"3**ban kell orvosi kontrollvizsgálaton megjeleníteniük, heti két alkalommal a III.r. felperes úszáson vesz részt. A gyermek testi fogyatékossgal születése az I. r. felperest pszichésen megviselte. A lelkiállapota depresszív, feszült, szorongó, frusztrációs toleranciája alacsony, személyisége túlérzékeny, csökkent teljesítményre képes, érzelmi, hangulati élete pánikba hajló. Indulatainak pszichoszomatikus levezetődése valószínűsíthető. Kapcsolati szinten kötődési ambivalencia a jellemző.

A II. r. felperes, a sérült gyermek édesapja 2010 őszétől él külön a családtól. A gyermek minden második hétvégét az édesapával tölti. A II. r. felperes a gyermeke életében és gondozásában igyekszik részt venni, a gyermek egészségi állapota által lehetővé tett tevékenységekkel és időtöltésekkel. Az apa-fiú kapcsolatban a mozgással összefüggő közös tevékenységeknek különösen nagy jelentősége van, ami azonban esetükben - a III. r. felperes mozgáskorlátozottsága miatt - hiányt szenved.

A II. r. felperesnél negatív irányú pszichés elváltozás nem állapítható meg, de fokozott érzelmi érintettsége fennáll. Az együttélés időszaka alatt a fokozott mértékű gondozás terhei reá is hárultak.

Az I. és II. r. felperes élettársi kapcsolatának megszakadása kis részben a sérült gyermek születésével együttjáró fizikális és pszichés többletterheknek tudható be.

A IV. r. felperes, a III. r. felperes féltestvére bizonytalan, visszafogott, befelé forduló személyiség. Kifejezetten a testvére állapotával összefüggően negatív pszichés elváltozás nem mutatható ki, azonban a III.r. felperes sérülten születése érzelmileg megviselte. A sérült testvére gondozásával, felügyeletével kapcsolatosan rá is jelentős többletterhek hárulnak, a testvére állapota lelkileg is megviseli. A játékkal teli, spontán kapcsolatok kialakítása nehezített.

Ennek következtében a tanulásában visszaesés mutatkozik, ezen állandósult helyzetet a szociális kapcsolatai is megcsínylik.

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2013. július 3. napján meghozott Pf.III.20.333/2012/5. számú közbenső ítéletével helybenhagyta a Tatabányai Törvényszék, mint első fokon eljáró bíróság 4.P.21.928/2009/40. szám alatti közbenső ítéletét, amely határozat megállapította az alperes kártérítési felelősségét a 2008. december 18-án született III. r. felperes egészségi állapotával kapcsolatosan az I-IV. r. felpereseket ért károsodásért.

A Győri Ítéltábla jogerős határozatát a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság 2014. március 26-án kelt Pfv. III.21.614/2013/7. számú határozatával hatályában fenntartotta.

A felperesek a kereseti kérelmükben az I. r. felperes javára 8.000.000.-Ft, a II. r. felperes részére 5.000.000.-Ft, a III. r. felperesnek 14.000.000.-Ft, a IV. r. felperes részére 4.000.000.-Ft nemvagyoni kártérítés és ennek 2008. december 18. napjától járó kamatai megfizetését kérték.

Az I. r. felperes ápolási, gondozási költség címén 5.314.500.-Ft, háztartási kisegítő többletköltségeként 2.250.000.-Ft, telefon többletköltség címén 369.000.-Ft, rezsiköltség címén 375.000.-Ft, a fejlesztő kezelések költségeként 916.700.-Ft és ezen összegeknek 2011. október 1. napjától, mint középátlagos időponttól számított törvényes késedelmi kamatai megfizetésére, közlekedési többletköltség címén pedig 447.438.-Ft és ennek 2012. szeptember 1. napjától, mint középátlagos időponttól számított törvényes késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A járadékigényként ápolás, gondozás címén havi 56.256.-Ft-ra, háztartási kisegítő többletköltségeként havi 28.125.-Ft-ra, telefon többletköltség címén havi 5.000.-Ft-ra, rezsiköltségként havi 5.000.-Ft-ra, fejlesztő kezelések költségeként havi 12.000.-Ft-ra, míg közlekedési többletkiadás címén havi 5.904.-Ft-ra tartott igényt.

Az ápolási, gondozási költség tekintetében vagylagos kérelemként a keresetét akként pontosította, hogy amennyiben a törvényszék az ápolási és gondozási, valamint a háztartási kisegítő többletköltségét részben vagy egészben egymást kizáró igénynek tekintené, úgy ápolás, gondozás címén összesen 7.086.000.-Ft-ra és kamataira tart igényt azzal, hogy a járadékigényét 2015. október 1. napjától havi 75.000.-Ft-ban jelöli meg.

Az I.r. felperes kérte a járadékigény fellebbezésre tekintet nélkül történő előzetes végrehajthatóságának elrendelését. A felperesek perköltségre is igényt tartottak.

Arra hivatkoztak, hogy a gyermek állapota miatt több időt töltenek otthon, programokat egészséges családokkal nem tudnak szervezni, emiatt magasabb rezsiköltséggel kell számolniuk. A gyermek kezeléseinek, orvoshoz vitelének szervezése is hozzájárul a telefon költség-többlethez. A vízi terápiás kezelések (a teli fürdőkád) magasabb vízszámlát, míg az elektroterápiás kezelések magasabb villanyszámlát eredményeznek.

A gyermekkel a születésétől kezdve gyógytornász foglalkozik, ezért 2011 augusztusáig heti egy alkalommal 5.000.-Ft-ot kellett fizetniük. 9 hónapos korától hetente többször, alkalmanként 1.500.-Ft-ért gyógyúszásra viszik.

A III. r. felperes gyógyítása érdekében minden lehetőséget megragadnak, a természetgyógyászati kezelésekre, mágnes-terápiára is kiterjedően. A gyermeket 9 hónapig Dévény-terápiával fejlesztették.

Az alperes az ellenkérelmében a kereseti kérelem elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte. Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a megállapított igények összegének mérséklését kérte.

Vitatták, hogy az I-II. r. felperesek kapcsolata a III. r. felperes sérülésével összefüggő ok miatt bomlott fel.

Állították, hogy a IV. r. felperes állapotaként leírt jellemzők, a zárkózottság nem a III. r. felperes sérülésének következményeként álltak elő. Hangsúlyozták, hogy a kamaszkorú gyermekek jelentős része hasonló viselkedést tanúsít.

Az ápolási, gondozási költség tekintetében arra hivatkoztak, hogy mind a csecsemő, mind a kisgyerek gondozása, illetve felügyelete folyamatos 24 órás elfoglaltságot igényel, ezért a sérült III. r. felperes gondozása többletköltséget nem eredményez. A fejlesztési és a közlekedési rezszi- és telefon többletkiadások vonatkozásában azok tételes megjelölésére és igazolására tartottak igényt.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet a korábban hatályos 1959. évi IV. törvény rPtk. 339. § (1) bekezdése, 340. § (1) bekezdése, 355. § (1) bekezdése és 356. § (3), (4) bekezdései alapján bírálta el.

A gondozás és ápolás indokoltságát az orvosszakértői vélemény megállapította, annak mértékét az óvodáskor eléréséig napi 4 órában, az óvodáskortól kezdődően napi 2 órában látta indokoltnak. Az ápolási díj mértéke tekintetében a törvényszék elfogadta a "B" Bt., mint ezen tevékenységi körben (el)ismert szolgáltató árlistáját.

Az ezen adatokon alapuló - magasabb összegű - vagylagos kereseti kérelemnek helyt adva kötelezte az alperest 7.161.000.- Ft lejárt (tőkésített) és 2015. november 1. napjától havi 75.000.-Ft ápolási díj járadék megfizetésére.

A törvényszék abból indult ki, hogy az ápolás, gondozás címén, illetve a háztartási kisegítő többletköltsége címén előterjesztett igények jelen esetben kizárják egymást.

Amennyiben a III. r. felperes ápolása többlet idő ráfordítást nem igényelt volna, illetve ha az ápolási munkát az I.r. felperes külső segítséggel végeztette volna, úgy az I. r. felperes a háztartási munkákat a korábbiak szerint elláthatta volna, azaz a háztartási kisegítés nem volna szükséges.

Figyelemmel arra, hogy az I.r. felperes (és hozzátartozói) ápolási többletmunkájának piaci alapú ellenértéke - a fentiek szerint - megtérítésre került, így a háztartási kisegítés megtérítése ugyanazon többletmunka kétszeres ellentételezését eredményezné.

A telefon- és rezsiköltség többlet címén, általános kártérítésként előterjesztett igényt a törvényszék bizonyítottság hiányában utasította el.

Kifejtette, hogy az I.r. felperes a 2008 decembere előtti és utáni fogyasztási adatokat igazoló bizonylatok, számlák adatainak összehasonlításával igazolhatta volna, hogy a III. r. felperes egészségkárosodásával okozati összefüggésben milyen telefon-, illetve rezszi többletköltség merült fel. Az I. r. felperes azonban - eltérő jogi álláspontja okán - ettől kifejezetten elzárkózott.

A rezszi- és telefonköltség többletet a bíróság arra hivatkozással is elutasította, hogy általános jelleggel megállapítható ugyan, hogy a huzamosabb idejű otthon tartózkodás a rezsit és a telefonköltséget megemeli, azonban ezzel egyidejűleg a házon kívüli programok nyilvánvaló költségei nem merülnek fel.

A szakértői vélemény értelmében indokoltan felmerült és a bíróság álláspontja szerint összecszerúságában is megfelelő módon alátámasztott (55/F/4.sz. irat, "C", "D" tanúvallomásai) fejlesztő kezelések (Dévény-terápia, 1500.-Ft/alkalom gyógy-úszás, elektroterápia) költségét és az erre tekintettel érvényesített járadékigényt a törvényszék

alaposnak ítélte, és a kereseti kérelemben foglaltak szerint kötelezte az alperest 928.700.- Ft (916.700.- + 12.000.-) és 2015. november 1. napjától havi 12.000.- Ft megfizetésére.

Az I.r. felperes a szakértői véleménnyel igazolta, hogy a III.r. felperes állapotából eredően elsősorban gépkocsival szállítható, közlekedési többletköltség felmerülése indokolt és ez okból további kiadással is számolni kell.

A közlekedési költség-többlet - közzétett üzemanyagárakhoz igazodó - összecszerűségének mérlegelése körében a törvényszék abból indult ki, hogy a 2015-ben bekövetkezett nagymértékű üzemanyagár-esést kompenzálja az a körülmény, hogy az I. r. felperes csak benzinköltséget kért megtéríteni és a gépkocsi használattal együtt járó egyéb többletkiadásokra (amortizáció, gumikopás, kenőanyag, szervizelés költsége) nem tartott igényt. A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság a 453. 387.-Ft (447.483.- + 5.904.-) tőkésített és 2015. november 1. napjától havi 5.904.- járadékot állapított meg közlekedési többletköltség címén.

Az I. r. felperes részére megítélt 500.000.-Ft nemvagyoni kártérítés összege tekintetében a törvényszék arra volt figyelemmel, hogy a III. r. felperes sérült állapota az I. r. felperesre nem csak fizikális többletterhet rótt, hanem pszichésen is súlyosan megviselte, és saját sorsú lelki alkatának talaján a pszichés életminőségét tovább csökkentette.

A törvényszék figyelembe vette, hogy a mozgásában korlátozott gyermekkel a szociális kapcsolatok lehetősége - párkapcsolatra kiterjedően is - nagyobb mértékben beszűkül, mint az egészséges gyermeket nevelő szülők esetében.

A család felbomlását, a szülők élettársi kapcsolata megromlását azonban a nemvagyoni kártérítés összege meghatározásánál a törvényszék kis mértékben vette figyelembe, mivel a pszichológus szakértői vélemény exploráció részéből arra következtetett, hogy az élettársi kapcsolat megszakadása csak kismértékben tudható be a sérült gyermek születésének.

A törvényszék álláspontja szerint az élettársi kapcsolat megszakadásának alapvető oka az egészséges újszülött mellett is gyakran előforduló női lelki állapot párkapcsolatra gyakorolt kedvezőtlen hatása, másrészt - figyelemmel a korábbi házasság felbomlására is - az I. r. felperes saját sorsú lelki alkata.

A II. r. felperes javára megállapított 500.000.-Ft kárpótlás tekintetében a törvényszék figyelembe vette, hogy a családtól külön élő II. r. felperes - a lehetőségeihez mérten - a legnagyobb mértékben igyekszik a III. r. felperes életében részt venni, és apai szerepkörét annak terheivel és örömeivel együtt vállalni.

Súlyozottan értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a testmozgást igénylő tevékenységek hiánya az apa-fiú kapcsolatra erősebben nyomja rá a bélyegét, azt nagyobb mértékben korlátozza, mint az anya-fiú viszonyt.

A törvényszék a III. r. felperest ért hátrányokat 4.062.500.- Ft kártérítéssel ítélte kompenzálhatónak.

A törvényszék figyelembe vette, hogy III.r. felperes - fentiekben részletezett - mozgáskorlátozottsága valamennyi létszférára kihat, a jobb végtag használatát, illetve mindkét végtag együttes használatát igénylő tevékenységeket nem tud végezni, az állapota végleges.

A jelenlegi mozgáskészsége eléréséhez több fájdalmas kezeléssel és műtéttel kellett átesnie, amelyeket kizárólag a jobb kar eredendő sérülése miatt kellett elszenvednie. Az alperes felelősségi körébe tartozó ok a III. r. felperes adott életkora szerinti mozgásállapotának elérését nem csupán a jobb felső végtag, hanem következményesen az egyéb mozgásszervek vonatkozásában is hátráltatta.

A III. r. felperest a mozgáskorlátozottsága a kortárs szociális kapcsolataiban is jelentősen akadályozza, az életkorának megfelelő és mozgáskészséget igénylő játékokban, szórakozásokban, társas kapcsolatokban sem vehet részt.

A fentiek ellenére a III. r. felperesnél negatív irányú pszichés elváltozás nem volt igazolható, énképe pozitív és testi fogyatkozása ellenére is nyitott, kapcsolatteremtésre képes gyermek. A mozgásállapota, és ezzel járó esztétikai megjelenése a későbbi párválasztási lehetőségeit is korlátozhatja.

A törvényszék a IV. r. felperes nemvagyoni kártérítés megfizetésére irányuló kereseti kérelmét elutasította, mivel nem látott igazoltnak olyan lelki vagy életvezetési hátrányt, amely az alperes felelősségi körébe tartozó okra visszavezethető.

Kitért az elsőfokú bíróság arra, hogy a háztartási munkákban, bevásárlásban, kisebb gyermek felügyeletében az egészséges családokban is részt kell vállalnia nagyobb testvérnek.

A törvényszék a döntésének indokolásában kitért arra, hogy a 2015. októberi járadékösszegeket is tőkésítette, és a megítélt járadékok megfizetésére az alperest 2015. november 1. napjától kötelezte.

Figyelemmel arra, hogy felperesek a kártérítési igényüket a kamatokra kiterjedően terjesztették elő, ezért a törvényszék úgy tekintette, hogy a nemvagyoni kártérítés összegét a 2008. évi értékviszonyok alapján kéri megállapítani.

A törvényszék a pertárgyértéket 32.347.348.-Ft-ban állapította meg azzal, hogy az I. r. felperes járadék jellegű igényeit egyévi összegben 1.347.348.-Ft-tal vette figyelembe.

A pertárgyértékhez viszonyítva a törvényszék ítéleti rendelkezése 6.177.348.-Ft vonatkozásában marasztalta az alperest a felperesek javára akként, hogy ebben 1.114.848.-forinttal vette figyelembe az egyéves időtartamra számított járadékot.

Az elsőfokú illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseket - 1.500.000.- Ft feljegyzett illeték alapulvételével - a törvényszék az alperes 19,1 % mértékű pervesztességéhez igazította.

Az ügyvédi munkadíj viselése vonatkozásában a törvényszék a felperesek javára eltért a pernyertesség-pervesztesség arányától, figyelemmel arra, hogy a jogi munka jelentős része az alperes kártérítési felelősségének megállapításához, mint jogalaphoz kapcsolódott.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte elsődlegesen a kereset teljes elutasításával, másodlagosan a megállapított kártérítési összegek jelentős mérséklésével. A járadékok - fellebbezésre tekintet nélküli - végrehajthatóságra vonatkozó kiegészítő ítéleti rendelkezéssel szemben is fellebbezéssel élt.

Az ápolási, gondozási díj iránti igénnyel kapcsolatosan kifejtette, hogy helyes az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített azon megállapítása, hogy az ápolási, gondozási költség, valamint a háztartási kisegítő többletköltsége egymást kizáró igények.

Álláspontja szerint azonban az I.r. felperes ezen igényei külön-külön is megalapozatlanok.

Arra hivatkozott, hogy a csecsemő, majd a kisgyermek felügyelete, gondozása annak egészségi állapotától függetlenül is folyamatos tevékenységet, készenlétet igényel.

Általánosan jellemző az is, hogy a gyermekgondozásban a tágabb család is részt vesz.

Utalt arra, hogy aggályos a szakértői vélemény a többletápolás, gondozás - de a háztartási kisegítést érintően is - az annak időtartama tekintetében. Hangsúlyozta, hogy a gyermek immár iskoláskorú, így a szakértői véleményben megjelölt többletgondoskodás mértéke indokolatlan.

A **"B"** Házi Betegápoló és Szolgáltató Bt tarifáinak alkalmazása megalapozatlan, piaci szempontból irreálisan eltúlzott.

A fentiekre tekintettel az ezen a címen megítélt kártérítés és járadék is jogalapjában ésösszecszerűségében is alaptalan.

A fejlesztő kezelések és a közlekedési többletkiadások címen megítélt összegeket, járadékokat az alperes arra tekintettel vitatta, hogy elmaradt az elsőfokú eljárásban ezek szükségességének bizonyítása, és az ezen a címen érvényesített kiadások tényleges felmerültének, valamint az összecszerűség igazolása is.

Rámutatott, hogy a fenti körben a felperesek előadása, a szakértői hivatkozások, és az érdemi döntés indokai is az általánosság szintjén maradtak.

Az alperes álláspontja szerint a törvényszék nem értékelte kellő súllyal, hogy a rendszeres úszást, gyógytornát és egyéb terápiákat a III. r. felperes saját sorsú betegségei (alsó végtagjainak egészségi állapota, illetve gerincferdülés) is indokolják, ezen terápiák a jobb kar sérülésétől függetlenül is indokoltak lennének.

Az alperes a megítélt nemvagyoni kártérítéseket indokolatlannak, eltúlzottnak ítélte. Az elsőfokú eljárásban előadottak mellett az I. r. felperes tekintetében hangsúlyozta, hogy negatív pszichés állapota nagyobb részben tulajdonítható a saját sorsú lelki alkatának és a gyermekeit egyedülállóként nevelő minőségének, mintsem a III. r. felperes karidegfonat sérülése következményének.

Az ítéleti érveléssel egyetértve emelte ki, hogy a szülők párkapcsolatának megszakadása sem a káreseménynek tudható be.

A felek előadása szerint az élettársi kapcsolat éppen azért szakadt meg, mert a II. r. felperes nem segített a III. r. felperes ellátásában, hanem azt az I. r. felperesre és a nagyszülőkre hagyta. A későbbiekben pedig a családtól elköltözött, erre tekintettel az érzelmi kötődés sem olyan szintű, amely a II. r. felperes részére nemvagyoni kártérítés megállapítását tenné indokolttá.

Kiemelte azt is, hogy a pszichológus szakértő a II-III-IV. r. felperesek esetében negatív irányú pszichés elváltozást nem mutatott ki, a III. r. felperes az állapotát lelkileg jól viselte, nyitott, vidám gyerek.

Kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság a IV. r. felperes tekintetében a nemvagyoni kártérítési igényt helytállóan utasította el.

A felperesek fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányult akként, hogy az I. r. felperes részére 6 millió forint, a II. r. felperes részére 4 millió forint, a III. r. felperes részére 9 millió forint, a IV. r. felperes részére 3 millió forint nemvagyoni kártérítés és annak 2008. december 18. napjától számított törvényes késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az I. r. felperes javára - a már megállapított vagyoni kártérítésen túl - 369.000.-Ft rezsi- és 375.000.-Ft telefon többletkiadás megállapítását kérték 2012. január 1. napjától, mint középarányos időponttól számított törvényes késedelmi kamattal együtt. Az I. r. felperes a már megállapított 92.904.-Ft járadékon felül további 10.000.-Ft járadék megállapítására tartott igényt 2015. január hótól minden hónap 15. napjáig havonta előre esedékesen a telefon és rezsi többletköltség jogcímén.

Kérték, hogy a bíróság marasztalja az alperest az elsőfokú és másodfokú eljárás költségeiben.

A nemvagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által megállapított összegét méltánytalanul alacsonynak ítélték.

A szakértői véleményre hivatkozva hangsúlyozták, hogy a III. r. felperest egész életére kiható károsodás érte, amelynek következményei az élet minden területére a gyermek várható munkavégzésére, párkapcsolatára, szabadidejére, egzisztenciális és szociális kapcsolataira is kihatnak. A fogyatékosága a teljes életvitelét érinti, ezáltal a felperesek családja nem élheti egy átlagos, egészséges család életét.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az a fizikai és egészségi állapot, amelyet a III. r. felperes kisgyermekként el tudott fogadni, a későbbiekben (kamaszkorban) jelentős pszichés problémákat okozhat. A testi korlátozottsága azonban már jelenleg is negatív, agresszív érzéseket vált ki belőle.

Az I.r. felperes jelenlegi szorongó, depresszív pszichés állapota kétséget kizáróan -a szakvéleményben rögzítettek szerint is - a III. r. felperes fogyatékoságára vezethető vissza, esetében a sérült gyermek születésével kapcsolatba hozható negatív személyiségváltozás alakult ki.

Hangsúlyozták, hogy az I-II. r. felperesek kapcsolata a III. r. felperes egészségi állapotából eredő fokozott fizikális és lelki terhek miatt bomlott fel.

Téves és bizonyítékokkal alá nem támasztott az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az I. r. felperesnek - a nőknél a szülés után jellemzően előforduló - lelki állapota gyakorolt negatív hatást a párkapcsolatra. Ezzel szemben annak megszakadásához a sérült III. r. felperes körüli teendők és kudarcélmények jelentősen hozzájárultak.

A gyermek fogyatékkal születése és a párkapcsolat tönkremenetele közti ok-okozati összefüggést a pszichológus szakértői vélemény mellett "D" és "C" tanúvallomása is alátámasztotta (52. jkv. 7.o. 10. o.).

A gyermek születése az I., II., IV. r. felperesek szociális kapcsolataira, szabadidős tevékenységeire is meghatározó mértékben negatív hatást gyakorolt.

A IV. r. felperes tekintetében kiemelte, hogy a nagyobb gyermektől is csak az életkorához illeszkedő feladatok elvégzése várható el, szemben azzal, hogy sérült testvérét saját tanulmányai és baráti kötődései háttérbe szorulásával gondolja.

A IV. r. felperesnél szakértői módszerekkel kimutatható, a testvér állapotával összefüggésbe hozható negatív irányú pszichés elváltozás nem tapasztalható, a hozzátartozók tanúvallomása azonban megerősíti, hogy sérült testvére születését az eltelt huzamosabb idő alatt sem dolgozta fel.

Az I.r. felperes a fellebbezésében a rezsi- és telefonköltség címén előterjesztett igények elutasítását is sérelmezte.

Azzal érvelt, hogy a mozgáskorlátozott gyermekkel élő család többet tartózkodik otthon, mint az egészséges gyermeket nevelők, ami többlet rezsi- és telefonköltséggel jár.

Az elutasítást a tételes bizonyítás hiányára alapozó ítéleti indokokkal szemben azt hangsúlyozta, hogy a szabad bizonyítás rendszeréből eredően a telefon és rezsi többletköltség nemcsak tételes számla kimutatással igazolható, azt a szakértői vélemény és a meghallgatott tanúk vallomása is alátámasztja. A kereseti kérelmében követelt összeget általános kártérítésként kérte megállapítani a Kúria fellebbezés mellékleteként csatolt döntéseire hivatkozással.

Vitatta az ítélet perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseit is.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítéletnek a felperesek fellebbezésével nem érintett rendelkezéseinek helybenhagyását kérték.

Rámutattak, hogy a többletápolás, gondozás indokoltsága szakértői kérdés, amely körben a szakvélemény állást foglalt, és annak mértékét is meghatározta.

Az ápolás, gondozás és a háztartási kisegítés nem egymást kizáró jogcímek, azonban a vagylagos keresetnek helyt adó döntésre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontját érdemben nem vitatták.

Ismételten kifejtette, hogy nem szolgálhat a károkozó alperes hasznára, hogy az I.r. felperesnek van olyan hozzátartozója, aki ingyenesen elvégzi az ápolási feladatokat.

A "B" Bt. árai általánosan elfogadottak és zsinórmértékül szolgálhatnak az ápolási, gondozási díj megállapításához. Az alperes az elsőfokú eljárásban nem ajánlott fel bizonyítást abban a körben, hogy "E" környékén az ápolás, gondozás óradíja a "B" Bt. által alkalmazottnál lényegesen alacsonyabb.

Az alperes az elsőfokú eljárásban az orvosszakértői véleményt elfogadta, ezért a fellebbezésében annak hiányosságára nem hivatkozhat, és a Pp.235. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel a gondozás időtartamának az életkor függvényében történő vizsgálatát és ekörben a szakvélemény kiegészítését sem kérheti.

Az I.-II.-IV. r. felperesek fellebbezése részben, az alperes és a III.r. felperes fellebbezése kis részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között felülvizsgálva (Pp.253. § (3) bekezdés) az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból téves jogi következtetéseket levonva utasította el a IV. r. felperes kereseti kérelmét és helytelenül mérlegelte az I-II-III. r. felperesek javára megítélt nemvagyonai kártérítés, valamint az I. r. felperes javára megállapított vagyoni kártérítés összegét.

Az 1959. évi IV. törvény (rPtk) 84. § (1) bekezdés e) pontja, 355. § (1) és (4) bekezdései alapján - figyelemmel az Alkotmánybíróság 34/1992.(VI.1.) AB határozatában kifejtettekre is - a károsultat ért immateriális hátrányok bekövetkezte esetén a pénzbeli kártérítésnek az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról, kompenzálásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett hátrányokért, azokkal megközelítőleg egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. A nemvagyonai kártérítés összegének meghatározására egzakt módon, objektív mérce alapján nincs lehetőség, a bíróság mérlegeléssel (Pp.206. § (1)-(3) bekezdés) határozza meg azt az összeget, amely a hátrányok kompenzálására alkalmas.

A karidegfonat sérüléssel, ebből eredően a jobb váll bénulásával született gyermeket és hozzátartozóit ért sérelem vonatkozásában a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az azt megalapozó káresemény milyen változásokat idézett elő a sérült gyermek életminőségében, a családtagok életvitelében, életük jövőbeni lehetőségei körében, érzelmi, lelki fejlődésükben és személyiségük önmegvalósításában, és milyen hatással volt a károsult család funkcióinak alakulására.

Azon köztudomású tényből kiindulva, hogy a sérült gyermek születése, gondozásának nehézsége nyilvánvalóan jelentősen megviseli a családtagokat, a bíróságnak az ítélkezési gyakorlat talaján a nemvagyonai kártérítés összegét akként kell meghatároznia, hogy az érintett személy életminőségében bekövetkezett negatív változások kompenzálására, az elvesztett életlehetőségek helyettesítésére, és az elszenvedett fizikai és lelki terhek kiegyensúlyozására legyen alkalmas.

A jelen tényállás mellett a törvényszék nem teljeskörűen vette számba azokat a hátrányokat, amelyeket a sérült gyermeknek és hozzátartozóinak el kellett szenvednie, illetve ezen körülményeket nem kellő súllyal értékelte, és a megállapított kárpótlás összege a reparációs elv teljeskörű érvényesülését, az arányosítás és az egyediesítés szempontjait nem elégíti ki, és nem illeszkedik a hasonló tényállású eseti döntésekben kikristályosodott joggyakorlathoz.

A III. r. felperes, a fogyatékkal született gyermek tekintetében a testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi jog sérelme állapítható meg.

A jobb kezének mozgáskorlátozottsága a fizikális lét minden területére élete végéig kihat, önellátása, szabadidős tevékenységei, szociális kapcsolatai, későbbi pályaválasztása és párkapcsolata egyaránt hátrányt szenved.

A pszichológus szakértői vélemény a III. r. felperesnél - a gyermeklét jelenlegi állapotában - pszichés eltérést nem mutatott ki, de nem hagyható figyelmen kívül, hogy a testi deformitása okozta esztétikai hátrányok és a fogyatékoságából eredő másság a kamaszkorban nagyobb súllyal jelentkezik, amelyek a pszichés rendellenesség esélyét növelik. A gyermek

sérüléséből eredő fizikális nehézségek a csecsemő-kisgyermek-felnőttkorban eltérő módon, de egyaránt megterhelően, a pszichés terhek azonban az életkor előrehaladtával nagyobb súllyal jelentkezhetnek.

A fenti körülményeket az elsőfokú bíróság a nemvagyoni kárpótlás összegének megállapítása során nem kellő súllyal értékelte.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapítottnál magasabb, azaz 5 millió forint alkalmas a III. r. felperest ért hátrányok kompenzálására.

A sérült gyermek gondozásának fizikális és pszichés (többször)terhei a születésétől kezdődően elsősorban és meghatározó mértékben az édesanyára, az I.r. felperesre hárulnak.

A pszichológus szakértői vélemény egyértelműen alátámasztotta, hogy ennek következményeként - noha saját sorsú lelki alkata talaján - de az I. r. felperesnél negatív pszichés elváltozás, szorongásos és depresszív tünetek alakultak ki. Ezért a teljes, egészséges családban élés joga sérelme mellett a lelki egészséghez fűződő személyiségi jog sérelme is megállapítható.

A gyermek gondozásával járó többszöri terhek az I. r. felperes életvitelét gyökeresen, alapvetően és hosszútávon alakították át, elzárva őt nemcsak a szabadidős tevékenységtől, de leszűkítve a baráti és párkapcsolati lehetőségeit is. A hozzátartozók tényszerű tanúvallomásai alapján nem hagyható figyelmen kívül, hogy a gyermek édesapjával való párkapcsolatának felbomlása - részben - a sérült gyermek születésére vezethető vissza ("D" és "C" vallomásai).

A fentiekben részletezett hátrányok kiküszöbölésére a törvényszék által méltánytalanul alacsony összegben meghatározott kárpótlás nem alkalmas, ezért annak felemelése indokolt. Az ítéletábra az elszenvedett hátrányok kompenzálására 4 millió forintot ítelt szükségesnek, egyben elegendőnek.

A II. r. felperes, az édesapa tekintetében az egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jog sérült.

A születést követő első években fokozottan jelentkező fizikális-gondozási terhek időszakában az édesapa a családdal együtt élt, így annak testi-lelki nehézségei a szülőket egyformán sújtották. Az elköltözését követően kisebb mértékben ugyan, de részt vállalt a gyermek gondozásában és eltartásában.

A számára megállapított kárpótlás összege nem tükrözi, de egyediesítésre alkalmas szempontként helyesen emelte ki a törvényszék, hogy az apa-fiú kapcsolat megélése szempontjából fokozott hátrányt okoz a közös sportolás vagy egyéb testmozgást igénylő tevékenységek hiánya. Figyelemmel arra, hogy a II. r. felperesnek a III. r. felperes az egyetlen gyermeke, így a gyermek mozgáskorlátozottsága miatt az apai szerepkör - élet minden területére kiterjedő - megélésére a II. r. felperesnek nincs lehetősége.

Az ítéletábra értékelte azt a körülményt, hogy a szülők párkapcsolatának megszakadása legalább részben a sérült gyermek gondozásából eredő köztudomású fizikális és pszichés többszöri terheknek tudható be.

A kifejtettekre tekintettel a II. r. felperes javára megállapított 500.000.-Ft nemvagyoni kárpótlás összegének 2 millió forintba felemelése indokolt.

A IV. r. felperesnél szakértői módszerekkel kimutatható pszichés elváltozás nem tapasztalható, de a szociális kapcsolatok aktív időszakát élő IV. r. felperes számára a testvére állapotából eredően szükségszerűen reá háruló, átlagot meghaladó mértékű - és életkorához nem illeszkedő - feladatok negatív életminőség-változást okoztak.

Ez részben szabadidős tevékenységeire, a baráti kapcsolataira és a tanulmányaira fordítható idő csökkenésében jelentkezik, részben a megváltozott minőségű családi életből, a korlátozottabb anyai figyelemből fakad.

Ezen hátrány kompenzálására az ítéltábla mérlegeléssel 1 millió forint nem vagyoni kártérítést határozott meg.

Megalapozottan utasította el a törvényszék a felperesek rezszi- és telefonköltség többlet címén általános kártérítésként előterjesztett kereseti kérelmét.

Az I. r. felperes arra hivatkozott, hogy a sérült gyermek miatt a család a korábbiaknál többet tartózkodott otthon, ami ezen kiadások emelkedését eredményezte.

Ezzel szemben áll a felperesek azon nyilatkozata, miszerint „a gyermek 1 éves koráig szinte alig voltunk otthon, kórházzról-kórházra jártunk” (61. számú irat első oldal).

A fentiek alapján tehát a gyermek sérült állapota önmagában nem igazolja, hogy a felperesek többet tartózkodtak otthon.

A fentiekén túl az ítéltábla kiemeli, hogy az az általánosan elfogadható összefüggés, miszerint a huzamosabb otthon tartózkodás rezsitöbbletet eredményez, általános kártérítés megállapítására nem ad alapot.

Az általános kártérítés intézménye csak kivételesen és csak akkor alkalmazható, ha a károsodás bekövetkeztével igazoltan számolni kell, annak mértéke azonban a kár jellegére, természetére figyelemmel nem kiszámítható.

Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy általános kártérítés megállapítására nem kerülhet sor akkor sem, ha a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján a kár mértéke mérlegeléssel megállapítható (BH.2000/57.).

Jelen esetben nem volt akadálya annak, hogy az I. r. felperes a gyermek születése előtti, illetve utáni számlák, hívásrészletezők csatolásával igazolja nemcsak a többletfogyasztás tényét, hanem - legalább megközelítőleg - annak mértékét is.

Az I. r. felperes ettől azonban kifejezetten elzárkózott.

A fentieket nem cáfolja az alperes fellebbezésében felhívott, a Kúria Pfv.III.21.430/2012/6. számú döntésében kifejtettek sem, amelyben a Kúria utal arra, hogy a rezsiköltség többletre vonatkozóan az általános kártérítés megállapítása is felmerülhet, azonban csak akkor, ha annak egyéb feltételei fennállnak.

Az I. r. felperes bizonyítási nehézségei nem alapozhatják meg az általános kártérítés intézményének alkalmazását.

Alappal hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy a megítélt ápolási díj összege eltúlzott, annak mértékét a gyermek állapotára tekintettel kifejtendő többletápolás mennyisége nem indokolja.

Valamennyi peradat, köztük az orvosszakértői vélemény is egyértelműen alátámasztja, hogy a jobb kar súlyos mozgáskorlátozottságával élő III. r. felperes napi rendszeres gondozásra szorul, amelynek mértékét a szakértő napi 2 órában határozta meg.

A megállapítható ápolási díj összegszerűségének meghatározása során a törvényszék helytállóan indult ki a hasonló tevékenységet folytató szolgáltató, a **"B"** Házi Betegápoló Szolgálat által alkalmazott, általánosan elfogadhatónak tekinthető óradíjak összegéből.

A szolgáltató árlista tételeinek 100 %-os mértékű alkalmazása azonban eltúlzott még abban az esetben is, ha a törvényszék az óradíjat a teljes összegben azért fogadta el, mert egyúttal a - vagylagos kereseti kérelemnek megfelelően - a háztartási kisegítő járadék megállapítását mellőzte.

A piaci szolgáltatók óradíjai ugyanis nem a napi gyakoriságú és éveken (évtizedeken) át tartó, életvitelszerű, szolgáltatási-ápolási viszonyokat feltételeznek, hanem az árkalkulációk rövidebb ápolási időszakokra, átmeneti jellegű élethelyzetek megoldásához szükséges, kisegítő jellegű szolgáltatásokra vonatkoznak.

Az ítélet tábla az ápolási díj számításához figyelembe vehető óradíjat mérlegeléssel, a **"B"** Bt. tarifáinak 75 %-ában határozta meg, amely megegyezik a felperes által - a háztartási többletköltség külön érvényesítése esetére - igényelt óradíj összeggel.

A fentiekre tekintettel a lejárt ápolási díj összegét az ítélet tábla az elsőfokú ítélettel egyezően 2015. október 31-ig tőkésítve 5.370.756.-Ft-ban, az ezen a címen járó járadék összegét 2015. november 1. napjától havi 56.256.-Ft-ban határozta meg.

Az orvosszakértői vélemény értelmében a III. r. felperes állapotának szinten tartásához a gyógytorna, úszás nem mellőzhető, ezt a III. r. felperes rendszeresen igénybe is veszi. A fejlesztések indokoltságát, az ezen a címen felmerült költségeket, és az erre tekintettel igényelt járadék összegét a törvényszék helytállóan állapította meg, annak csökkentésére az ítélet tábla sem látott alapot.

A közlekedési többletköltség címén előterjesztett kereseti kérelem megalapozottságával az ítélet tábla egyetértett.

A tanúvallomások és az orvosszakértői vélemény tükrében megállapítható, hogy a III. r. felperes egészségi állapota 2009. évtől kezdődően szükségessé tette a rendszeres orvosi vizsgálatokat, fejlesztő kezeléseket, amelyek magasabb összegű közlekedési költséget eredményeztek. Az orvosszakértő a gépkocsival szállítást is indokoltnak ítélte.

A benzinfogyasztás alapulvételével meghatározott közlekedési költség összegének mérlegelése nem okszerűtlen, azzal az ítélet tábla is egyetértett.

Jelenleg a III. r. felperes kísérel, tömegközlekedési eszközön is képes utazni. A havi egy **település 1-i** gyógytorna fejlesztéshez szükséges út és a fél évente szükséges, ott alvással járó **település 2-i** orvosi kontrollra, valamint a **település 3-i** orvosi vizsgálatokra tekintettel a közlekedési többletköltség 453.387,- forint lejárt, és a járadékként megítélt havi 5.904.-Ft összege is indokolt.

Az ítélet tábla az I. r. felperesnek járó vagyoni kártérítés összegét 6.752.143.-Ft összegben állapította meg (5.370.756.-Ft ápolási, gondozási díj + 928.000.-Ft fejlesztő kezelések költsége + 453.387.-Ft közlekedési többletköltség).

A havi járadék összegét összesen 74.154.-Ft-ban állapította meg (56.250.-Ft/hó ápolási járadék, 12.000.-Ft/hó fejlesztések költsége és 5.904.-Ft/hó közlekedési járadék).

A fentiekre tekintettel az ítélőtábla a törvényszék ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a nemvagyoni kártérítések összegét, valamint a vagyoni kártérítések közül az ápolási díjat érintően megváltoztatta, míg a közlekedési többletkiadás, a fejlesztések költsége, a rezsi- és telefonköltség igény elutasítása körében helybenhagyta.

Az ítélőtábla megállapította, hogy a törvényszék - kiegészítő ítéletével - a Pp.231. § a) pontjában foglaltak szerint alappal rendelkezett az alperest az I. r. felperes javára járadékban marasztaló ítéleti rendelkezés előzetes végrehajthatóságáról.

Az ítélőtábla a perköltségviselésről a pernyertesség-pervesztesség arányában a Pp.81. § (1) bekezdése alapján döntött.

A részben eredményes fellebbezésekre tekintettel az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseket a másodfokú bíróság az alábbiak szerint változtatta meg:

Az I. r. felperes kereseti kérelmének pertárgyértéke összesen 18.429.031.-Ft volt (nemvagyoni kártérítés 8.000.000.-Ft, vagyoni kártérítés 9.194.183.-Ft, járadék 1.234.848.-Ft), amelyből az I. r. felperes 11.642.063.-Ft erejéig, azaz 63 %-ban lett pernyertes.

A pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel a feljegyzett 1.105.741.-Ft kereseti illetékből 409.123.-Ft illeték állam javára való megfizetésére az I. r. felperes köteles, míg 696.617.-Ft alperest terhelő illeték az alperes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

Az I. r. felperes nagyobb arányú pernyertességére tekintettel az alperes 195.000.-Ft elsőfokú perköltség I. r. felperes részére történő megfizetésére köteles.

A II. r. felperes 5.000.000.-Ft nemvagyoni kártérítés megfizetésére tartott igényt, amelyből 2.000.000.-Ft volt megalapozott, így a II. r. felperes 40 %-os mértékben lett pernyertes.

A feljegyzett 300.000.-Ft illetékből 180.000.-Ft állam javára való megfizetésére a II. r. felperes köteles, míg az alperes terhén elszámolandó 120.000.-Ft feljegyzett elsőfokú illeték az állam terhén marad.

Az alperes nagyobb arányú pernyertességére tekintettel a II. r. felperes 50.000.-Ft összegű ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget köteles az alperes részére megfizetni.

A III. r. felperes 14.000.000.-Ft összegű kereseti kérelme 5.000.000.-Ft erejéig lett megalapozott, így pernyertessége 36 %.

A feljegyzett 840.000.-Ft kereseti illetékből a III. r. felperes 537.600.-Ft-ot köteles megfizetni az államnak felhívásra, míg az alperesre eső 302.400.-Ft illeték az állam terhén marad.

Az alperes nagyobb arányú pernyertességére tekintettel a III. r. felperes 137.600.-Ft elsőfokú perköltség alperes részére történő megfizetésére köteles.

A IV. r. felperes 4.000.000.-Ft összegű nemvagyonai kártérítés iránti igénye 1.000.000.-Ft erejéig volt megalapozott, 25 %-ban lett pernyertes.

A feljegyzett 240.000.-Ft kereseti illetékből az alperes terhére eső 60.000.-Ft feljegyzett illeték az állam terhén marad, míg a fennmaradó 180.000.-Ft kereseti illetéket a IV. r. felperes köteles megfizetni az államnak.

Az alperes nagyobb arányú pernyertességére tekintettel a IV. r. felperes 100.000.-Ft elsőfokú perköltséget köteles megfizetni az alperesnek.

Az eljárásban 75.000.-Ft-ot az alperes, míg 248.565.-Ft szakértői díjat a felperesek előlegeztek. Figyelemmel arra, hogy a szakértői díj előlegezés aránya lényegesen nem tért el a pernyertesség-pervesztesség arányától, ezért az előlegezett szakértői díjakat a felek az előlegezés arányában kötelesek viselni.

A másodfokú eljárásban az alperes fellebbezési pertárgy értéke összesen 14.720.435.-Ft volt, amely 8.543.087.-Ft vagyoni kár, 1.114.848.-Ft járadékigény és 5.062.500.-Ft megfellebbezett nemvagyonai kár részből tevődik össze.

Ebből az I. r. felperessel szemben előterjesztett fellebbezés pertárgy értéke 10.157.935.-Ft, amelyből az alperes 2.015.872.-Ft erejéig, azaz 19,8 %-ban lett pernyertes.

A feljegyzett 812.635.-Ft illetékből tehát a 160.000.-Ft-ot az I. r. felperes köteles megfizetni az államnak felhívásra, míg 651.733.-Ft feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az I. r. felperes fellebbezési eljárásban nagyobb arányú pernyertességére tekintettel az alperes 152.430.-Ft-ot köteles megfizetni az I. r. felperes részére másodfokú perköltség címén.

Az alperes II. r. felperessel szembeni fellebbezési pertárgyértéke 500.000.-Ft volt, amely tekintetében az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre.

Erre tekintettel az alperesre eső, feljegyzett 40.000.-Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad. Az alperes 12.500.-Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség II. r. felperes részére történő megfizetésére köteles.

Az alperesnek III. r. felperessel szembeni fellebbezési pertárgyértéke 4.062.500.-Ft, amely tekintetében az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a 325.000.-Ft alperesre eső feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad. Az alperes 101.562.-Ft másodfokú perköltség III. r. felperes részére történő megfizetésére köteles.

Az I. r. felperes fellebbezési pertárgyértéke összesen 6.364.000.-Ft (amely 5.500.000.-Ft nemvagyonai kártérítésből, 369.000.-Ft rezsiköltségből, 375.000.-Ft telefonköltségből, és 120.000.-Ft járadékigényből tevődik össze).

Az I. r. felperes fellebbezése 3.500.000.-Ft erejéig vezetett eredményre, így 55 %-ban tekinthető pernyertesnek.

Az I. r. felperes feljegyzett fellebbezési illetéke 509.120.-Ft, amelyből 229.104.-Ft fellebbezési illetéket az I. r. felperes köteles megfizetni az államnak, míg az alperest terhelő 280.016.-Ft feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A közel egyenlő arányú pernyertességre figyelemmel ezen fellebbezési rész tekintetében a felek költségeiket maguk viselik.

A II. r. felperes fellebbezési értéke 3.500.000.-Ft, a fellebbezés 1.500.000.-Ft erejéig, 43 %-ban vezetett eredményre.

A feljegyzett illeték 280.000.-Ft, amelyből a II. r. felperes 159.600.-Ft-ot köteles megfizetni az államnak, míg az alperest terhelő 120.400.-Ft az állam terhén marad. Mivel e körben a II. r. felperes fellebbezése kisebb arányban vezetett eredményre, ezért a II. r. felperes köteles megfizetni az alperesnek 12.225.-Ft másodfokú perköltséget.

A III. r. felperes fellebbezési értéke 4.937.500.-Ft, amelyből 937.500.-Ft volt alapos, a III. r. felperes fellebbezésének eredményessége 18,9 %.

A feljegyzett 395.000.-Ft illetékből 74.655.-Ft alperest terhelő fellebbezési illetéket az állam visel, míg 320.345.-Ft fellebbezési illetéket a III. r. felperes köteles megfizetni az államnak.

A III. r. felperes fellebbezése kisebb arányban vezetett eredményre, ezért a III. r. felperes 76.778.-Ft másodfokú perköltséget köteles megfizetni az alperesnek.

A IV. r. felperes fellebbezési értéke 3.000.000.-Ft, amelyből a bíróság 1.000.000.-Ft-ot ítélt megalapozottnak, azaz a fellebbezése 33 %-ban vezetett eredményre.

A feljegyzett 240.000.-Ft fellebbezési illetékből 160.000.-Ft-ot a IV. r. felperes köteles megfizetni az államnak, míg 80.000.-Ft alperest terhelő fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A IV. r. felperes fellebbezése kisebb arányban vezetett eredményre, ezért 25.000.-Ft másodfokú perköltség alperes részére történő megfizetésére köteles.

Az ítélet tábla a perköltségviselésről a fenti összegek beszámításával, kismértékű kerekítéssel és mérlegeléssel a rendelkező részben foglaltak szerint meghatározott.

Az ügyvédi munkadíjakat a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján - bruttó összegben - állapította meg a jogi képviselők által kifejtett ügyvédi munkára és arra figyelemmel, hogy az ügy nem tekinthető nehéz jogi megítélésűnek.

Győr, 2016. április 21. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: